

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 372/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], advokáta, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 27Up/286/2023 a Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 17Csp/28/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu elektronickou formou 7. mája 2024 [mailom bez autorizácie podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov, pozn.], doručенou dodatočne listinou formou 16. mája 2024 [§ 40 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 27Up/286/2023 (ďalej len „upomínacie konanie“) a Okresného súdu Námestovo (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17Csp/28/2023 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov a priznal mu od okresného súdu primerané finančné zadosťučinenie 1 000 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 13. februára 2023 Okresnému súdu Banská Bystrica návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa od žalovaných ako advokát domáhal zaplata sumy 1 338,60 eur s príslušenstvom, a to z titulu nezaplata trov poskytnutého právneho zastúpenia. Proti platobnému rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica

z 8. júna 2023 žalovaní podali v júli 2023 niekoľko odporov a po doručení súhlasu sťažovateľa s pokračovaním v konaní (doručený 18. októbra 2023, pozn.) Okresný súd Banská Bystrica prejednávajúcu vec 19. októbra 2023 postúpil okresnému súdu, na ktorom je od 20. októbra 2023 vedená pod sp. zn. 17Csp/28/2023. V tejto súvislosti sťažovateľ osobitne rozporuje postup Okresného súdu Banská Bystrica, keďže od 4. apríla 2023 (sťažovateľ na základe výzvy súdu odoslanej 6. marca 2023 doručil chýbajúce prílohy k podanému návrhu, pozn.) zostal až do vydania platobného rozkazu z 8. júna 2023 nečinný, čo potvrdil aj podpredseda Okresného súdu Banská Bystrica vo svojej odpovedi sp. zn. Spr 3248/2023 z 12. decembra 2023 na sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní podľa § 62 ods. 1 zákona 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Podľa sťažovateľa nastalo ďalšie obdobie nečinnosti Okresného súdu Banská Bystrica aj od 18. júla 2023 (doručenie odporov žalovaných v 2. až 4. rade, pozn.) do 18. septembra 2023, keď mu bola odoslaná výzva na vyjadrenie k podaným odporom. Zároveň vyjadril presvedčenie, že v prejednávanej veci nekoná ani okresný súd s výnimkou vydania uznesenia z 10. novembra 2023, ktorým žalovaných vyzval na vyjadrenie sa k vyjadreniu sťažovateľa o podaných odporoch. Na podklade uvedeného odôvodnil zásah do svojich označených práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

3. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 186/2010, I. ÚS 7/2023) a namietané porušenie označených práv sťažovateľa možno posudzovať spoločne.

II.1. K namietanému porušeniu práv postupom Okresného súdu Banská Bystrica:

5. Pokiaľ ide o upomínacie konanie, ústavný súd primárne konštatuje absenciu presného označenia tohto konania v petite ústavnej sťažnosti, keďže sťažovateľ neuviedol jeho spisovú značku. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že jeho viazanosť návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti najmä petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde, pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí

nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvzťažná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnu solemnitú, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd (I. ÚS 514/2020, č. 84/2020 ZNaU). Uvedené je aj prípadom sťažovateľa, keď nedostatok označenia upomínacieho konania v petite ústavnej sťažnosti možno odstrániť reflexiou sťažnostnej narácie, ako aj prílohami k ústavnej sťažnosti, z ktorých je zrejmé presné označenie konania Okresného súdu Banská Bystrica.

6. V súlade so svojou judikatúrou ústavný súd podčiarkuje jednu zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ktorá musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Tento názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 165/2021). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (II. ÚS 104/2022, III. ÚS 107/2022,)], pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudky vo veciach Obluk proti Slovenskej republike z 20. 6. 2006, sťažnosť č. 69484/01, body 61 až 65; Mazurek proti Slovenskej republike z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

7. V obsahu ústavnej sťažnosti samotný sťažovateľ uviedol interval trvania upomínacieho konania, ktoré začalo podaním jeho návrhu 13. februára 2023 a skončilo postúpením veci okresnému súdu 19. októbra 2023. *Ipso facto*, ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená v čase, keď Okresný súd Banská Bystrica už svojím postupom nemohol zasiahnuť do namietaných práv sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

8. Odhliadnuc od predneseného a v súvislosti s vyhodnotením sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedovi súdu za dôvodnú, je potrebné tiež poukázať na to, že ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už uviedol, že skutočnosť, keď orgán štátnej správy súdu uzná sťažnosť na prietahy za dôvodnú, nemusí viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie [§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde, (napr. IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09, I. ÚS 113/2020)], ale ústavný súd vždy posudzuje osobitosti konkrétnej veci.

II.2. K namietanému porušeniu práv postupom Okresného súdu Námestovo:

9. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že popri uvedení petitu je povinnosťou sťažovateľa, aby svoju ústavnú sťažnosť náležite odôvodnil, t. j. aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu (m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 54/2014,

II. ÚS 594/2016). Sťažovateľ musí ďalej vysvetliť, v čom vidí porušenie základného práva alebo slobody, ktoré boli podľa jeho názoru konkretizovaným zásahom orgánu verejnej moci porušené. Takto formulovaná požiadavka odzrkadľuje potrebu dôsledného odlíšenia úlohy ústavného súdu od úloh iných orgánov verejnej moci (predovšetkým všeobecných súdov). Kým všeobecné súdy prioritne chránia subjektívne práva osôb plynúce zo zákonných, prípadne od zákona odvodených právnych predpisov, *vice versa* ústavný súd je v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy povolaný k ochrane tých subjektívnych práv, ktoré sú ako základné práva a slobody zakotvené v ústave alebo v kvalifikovaných medzinárodných zmluvách (III. ÚS 352/2017, č. 63/2017 ZNaU).

10. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len so zreteľom na lehoty uvedené v zákone. Pre posúdenie prípadných prietahov v konaní orgánu verejnej moci sa preto o to viac vyžaduje náležité odôvodnenie ústavnej sťažnosti a chronologický opis (aspoň čiastočný) skutkového stavu, ktorý by ústavnému súdu už po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti umožnil vytvoriť si základnú predstavu o spôsobe vedenia napádaného konania (I. ÚS 266/2021).

11. Argumentácia predstavená sťažovateľom sa obmedzuje výlučne na strohé konštatovanie o nečinnosti okresného súdu s výnimkou vydania uznesenia z 10. októbra 2023, a teda bez uvedenia konkrétnych skutočností umožňujúcich reálne posúdenie ich negatívneho materiálneho dopadu na jeho osobu a namietané práva.

12. Deficit kvalifikovaného odôvodnenia ústavnej sťažnosti predstavuje pre jeho zásadný význam nedostatok takej povahy, pri ktorom neprichádza do úvahy výzva na jeho odstránenie podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže predmetné ustanovenie zákona slúži na odstraňovanie najmä formálnych nedostatkov návrhu, nie však jeho samotnej podstaty (I. ÚS 185/2021, č. 81/2021 ZNaU), a preto ústavný súd nepristúpil k výzve na odstránenie zisteného nedostatku ústavnej sťažnosti. Z publikovanej judikatúry jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom ustanovených náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, III. ÚS 357/2010, IV. ÚS 234/2010, I. ÚS 280/2020). Okrem toho, sám sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že je advokátom, čím sa vzhľadom na predpoklad profesijnej odbornosti znásobuje prezumpcia náležitej pozornosti pri koncipovaní ústavnej sťažnosti, ktorá však v posudzovanom prípade absentuje.

13. V konklúzii uvedeného a v spojení s § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd konštatuje nedostatočnosť odôvodnenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa, čo je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

14. Navyše, vzhľadom na krátkosť času od predloženia súdneho spisu okresnému súdu (20. október 2023, pozn.) do podania ústavnej sťažnosti (7. máj 2024 pozn.) je nutné rezultovať, že v napadnutom konaní nemohlo vôbec dôjsť k vzniku zbytočných prietahov, čím sa zakladá aj dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011, I. ÚS 58/2024, I. ÚS 210/2024).

15. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje aj na rozhodovaciu prax ESLP, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov

v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. rozsudky ESLP vo veci Humen proti Poľsku, z 15. 10. 1999, sťažnosť č. 26614/95, body 58 a 69; Calvelli a Ciglio proti Taliansku, zo 17. 1. 2002, sťažnosť č. 32967/96, body 64, 65 a 66).

16. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

17. V závere ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie vo vzťahu ku konaniu okresného súdu nezakladá prekážku veci rozhodnutej [§ 55 písm. a) zákona o ústavnom súde], a preto nie je vylúčené, aby v prípade pretrvávajúcej nečinnosti Okresného súdu Námestovo v napadnutom konaní podal sťažovateľ svoju ústavnú sťažnosť opakovane.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2024

Miloš Maďar
predseda senátu